

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 62/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 2010 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta (HE 210/2010 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Marja Niiranen, valtiovarainministeriö
- viestintäneuvos Elina Normo ja viestintäneuvos Asta Virtaniemi, liikenne- ja viestintäministeriö
- verolakimies, VT Jouko Jormalainen, Finanssialan Keskusliitto
- lakimies Päivi Rokkanen, Itella Oyj.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat toimittaneet valtiovarainministeriö, Veronmaksajain Keskusliitto ja Ålands landskapsregering / Ahvenanmaan maakunnan hallitus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolakia muutettavaksi unionin oikeuden mukaiseksi siten, että postitoiminta vapautetaan osittain verosta. Verovapaus koskisi postilainsäädännössä tarkoitettua postipalveluiden yleispalvelun tarjoajan harjoittamaa yleispalvelua.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin uudistettavana olevan postilainsäädännön yleispalvelun tarjoajaa ja yleispalvelua koskevat muutokset. Postilainsäädäntöä koskevat muutokset on ehdotettu tuleviksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Yleispalvelu

Esityksen tarkoitus on saattaa postitoiminnan arvonlisäverokohtelu arvonlisäverodirektiivin (2006/112/EY) ja sen soveltamisesta saadun oikeuskäytännön mukaiseksi. Keskeinen tässä

suhteessa on vuonna 2009 annettu tuomio C-357/07 (ns. *TNT Post -tuomio*). Siinä vahvistettu tulkinta edellyttää, että eduskunnassa samanaikaisesti käsiteltävänä olevassa postilakiesityksessä (HE 216/2010 vp) tarkoitettu *yleispalvelun tarjoajan* harjoittama *yleispalvelun* myynti vapautetaan arvonlisäverosta. Verottomuus edellyttäisi siis sitä, että postiyritykselle on asetettu yleispalveluvollisuus ja kysymys on yleispalveluun kuuluvasta suoritteesta. Muu myynti säilyisi nykyiseen tapaan verollisena tavaran kuljetuspalveluna.

Verovapauden taustalla on arvonlisäverodirektiivissä säilytetty tavoite suosia tiettyjä yleishyödyllisiä toimintoja — tässä tavoitetta tarjota alennettuun hintaan väestön keskeisiä tarpeita vastaavia postipalveluita, vaikka postiala on vapautunut kilpailulle.

Valiokunta pitää esitystä ja siinä omaksuttuja rajoituksia perusteltuina ja yhteensopivina arvonlisäverodirektiivin ja sen tulkintaa tarkentavan *TNT Post -tuomion* kanssa. Koska kysymys on poikkeuksesta yleisestä myynnin verollisuudesta, verovapauden piiriä tulee tulkita suppeasti ja yleishyödyllistä tarkoitusta vastaavasti. Tämä on todettu nimenomaisesti myös tuomion perusteluissa. Tuomio rajaa vastaavasti verovapauden ulkopuolelle palvelut, "jotka on erotettavissa yleishyödyllisistä palveluista ja joihin kuuluvat ne palvelut, joilla vastataan taloudellisten toimijoiden erityisiin tarpeisiin". Tämä sulkee verovapauden ulkopuolelle tuomiossa suoritteet, "joiden ehdot on neuvoteltu yksilöllisesti".

Tavoite suosia rajattua, yleishyödylliseksi katsottua osaa postitoiminnasta ilmenee hyvin myös postilakiesityksen perusteluissa. Yleispalvelun käsitteen tarkennus merkitsee esityksen mukaan käytännössä sitä, että yleispalvelun piiriin kuuluisivat kuluttajien ja vastaavin ehdoin yleispalvelulähetyksiä lähettävien pienten ja keskisuurten yritysten postipalvelut. Nämä ovat ryhmiä, joiden postipalveluiden turvaamistarve on yleensä suurin. Yleispalveluun eivät kuuluisi yrityksille ja yhteisöille suunnatut postipalvelut, jotka laskutetaan asiakkaalta erillisen sopimuksen mukaisesti. Tällaisia palveluita ei rasis-
taisi toisaalta postilain yleispalvelun hinnoit-

telua koskeva sääntely, vaan niiden hinnoittelu tapahtuisi markkinaehtoisesti.

Se seikka, että yleispalveluun kuuluvien postilähetysten yhtenä kriteerinä on käytetty postilakiesityksessä käteismaksullisuutta, ei vaikuta valiokunnan mielestä asian arviointiin. Yleispalvelu on määritelty postidirektiivissä (97/67/EY) määrättyjä kirje- ja pakettipalveluita koskevan vähimmäistason perusteella. Tämä taso täyttyy postilakiesityksessä, ja palvelut ovat kaikkien käytettävissä. Koska postimerkki on käytännössä pienasiakkaiden yleisesti käyttämä lähetysten maksutapa, käteismaksullisuus on tarkoituksenmukainen määrittelyperuste yhtenä kriteerinä käytetyn painorajan sisällä. Liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan esityksellä turvataan se, että kaikille käyttäjille on tarjolla direktiivin vähimmäistason täyttäviä kirje- ja pakettipalveluita koko maassa, kohtuulliseen hintaan ja säännellyllä palvelutasolla. Valiokunta yhtyy tähän näkemykseen.

Postilakiehdotuksen mukainen yleispalvelun määritelmä on siis valiokunnan käsityksen mukaan EU-oikeuden mukainen ja vastaa hyvin arvonlisäverovapauden perusteena olevaa yleishyödyllistä tarkoitusta. Se, että pääosa vähenykseen oikeuttavaa toimintaa harjoittaville yrityksille myytävistä palveluista tulee jäämään verolliseksi, edistää puolestaan arvonlisäverotuksen neutraalisuutta. Postilakiesityksen määritelmä on selkeä ja helpottaa sen piiriin kuuluvien tuotteiden erottelua muista postiyrityksen tuotteista. Se palvelee puolestaan käytännön toimijoita ja on siten perusteltu.

Voimaantulo

Lainmuutosten on kaavailtu tulevan voimaan maaliskuun alusta. Koska asian käsittely on viivästynyt postilakia koskevan esityksen käsittelyn vuoksi, voimaantulo siirtyy arvioidusta hieman eteenpäin. Valiokunta pitää tärkeänä, että laki saatetaan voimaan joka tapauksessa mahdollisimman pian ja yhtä aikaa postilain kanssa. Voimaantulon ajoituksessa on syytä ottaa huomioon lisäksi Itella Oyj:n informointivollisuuden asettamat vaatimukset.

Voimaantulon myöhennys pienentää myös hieman arvioitua vuosittaista verotuottomenestystä (9 milj. euroa) tältä vuodelta.

Tarkennus esityksen perusteluihin

Valiokunta huomauttaa lopuksi, että hallituksen esityksen perusteluissa kohdassa "*Asian valmistelu*" on käytetty Ahvenanmaan maakunnan hallituksen nimeä sen aiemmassa muodossa. Sama virhe sisältyy myös ruotsinkieliseen versioon,

jossa kuuluisi käyttää niin ikään nykymuotoa *Ålands landskapsregering*.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutamattomana.

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Kari Rajamäki /sd
jäsen. Matti Ahde /sd
Christina Gestrin /r
Pertti Hemmilä /kok (osittain)
Bjarne Kallis /kd
Kyösti Karjula /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Mikko Kuoppa /vas
Reijo Laitinen /sd
Mika Lintilä /kesk
Olli Nepponen /kok

Tuija Nurmi /kok (osittain)
Kirsi Ojansuu /vihr (osittain)
Heikki A. Ollila /kok
Markku Rossi /kesk
Matti Saarinen /sd
Minna Sirnö /vas
Pia Viitanen /sd (osittain)
vjäs. Lauri Kähkönen /sd
Reijo Paajanen /kok (osittain)
Kimmo Sasi /kok.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.